LOHJA
Järvikaupunki

Lohjan kaupungin perusopetuksen suunnitelma

Kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttämisestä sekä niihin liittyvistä menettelytavoista

Sivistyslautakunta 28.10.2026

Sisällys

6.1 Kasvatuskeskustelu 9
6.2 Siivousvelvoite 9
7.1 Tekemättä jääneiden kotitehtävien tekeminen (POL 36 §) 10
7.2 Jälki-istunto (POL 36 §) 10
7.3 Kirjallinen varoitus (POL 36 § ja 36 a §) 10
7.4 Määräaikainen erottaminen (POL 36 § ja 36 a §) 10
8.1 Oppilaan määrääminen poistumaan ja poistaminen (POL 36 b § ja 36 h §) 12
8.2 Opetukseen osallistumisen epääminen (POL 36 a §, 36 c § ja 36 h §) 12
8.3 Esineiden ja aineiden haltuunotto (POL 36 d §, 36 f § ja 36 g §) 13
8.4 Tavaroiden tarkastaminen (POL 36 e § ja 36 f §) 14

1 Tarkoitus, oikeusperusta ja soveltamisala

Tämän suunnitelman tarkoituksena on turvata oppilaiden oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, edistää työrauhaa ja kouluyhteisön hyvinvointia sekä varmistaa oppilaiden yhdenvertainen ja oikeudenmukainen kohtelu. Suunnitelma ohjaa kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien lainmukaista, johdonmukaista ja oppilaan oikeusturvaa kunnioittavaa käyttöä.

Suunnitelma perustuu perusopetuslain (628/1998) 29 §:ään ja 35–36 i §:ään, hallintolain (434/2003) 6 §ä säädettyihin hallinnon oikeusperiaatteisiin sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Suunnitelma on laadittu osana Lohjan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmakokonaisuutta, ja sitä noudatetaan kaikissa kaupungin perusopetuksen yksiköissä.

Suunnitelmaa sovelletaan aikana, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen tai muuhun koulun järjestämään toimintaan. Se koskee siten koulupäivän lisäksi esimerkiksi retkiä, leirikouluja ja muuta koulun järjestämää toimintaa koulun ulkopuolella.

Kasvatuksellisia tai kurinpidollisia toimia ei voida määrätä pelkästään oppilaan vapaa-ajalla tai koulumatkalla tapahtuneen teon perusteella. Koulun opettajalla ja rehtorilla on kuitenkin perusopetuslain 29 § mukainen velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta sekä teosta epäillyn, että sen kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Tarkemmat toimintatavat kuvataan Lohjan kaupungin erillisessä kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastaisessa suunnitelmassa.

2 Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet

- Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön sekä yhdenvertaiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun.
- Oppilaalla on oikeus opetukseen sekä riittävään oppimisen ja koulunkäynnin tukeen.
- Oppilaalla on velvollisuus osallistua opetukseen, ellei hänelle ole erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty vapautusta.
- Oppilaan tulee suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyä asiallisesti.
- Oppilaan tulee käyttäytyä muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimia siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

3 Suhde koulun järjestyssääntöihin

Kasvatuksellisia toimia ja kurinpitokeinoja käytettäessä otetaan huomioon koulun järjestyssäännöt. Toimenpiteiden perusteiden ja käytön tulee aina olla perusopetuslain mukaisia. Koulun järjestyssäännöillä voidaan täsmentää oppilaiden velvollisuuksia, mutta niillä ei voida luoda uusia kurinpitokeinoja tai laajentaa laissa säädettyä toimivaltaa.

Järjestyssääntöihin sisältyvän suosituksen noudattamatta jättäminen ei sellaisenaan voi johtaa kasvatukselliseen tai kurinpidolliseen seuraamukseen. Suosituksen noudattamatta jättämisestä voidaan kuitenkin keskustella oppilaan kanssa ja olla tarvittaessa yhteydessä huoltajaan.

4 Yhteiset periaatteet

- Oppilaan käyttäytymiseen puututaan ensisijaisesti pedagogisin ja kasvatuksellisin keinoin silloin, kun tilanne sen mahdollistaa.
- Käytössä ovat vain perusopetuslaissa säädetyt kasvatukselliset toimet, kurinpitokeinot ja turvaamistoimet. Koulussa ei käytetä omia lakiin perustumattomia rangaistuksia.
- Toimenpide valitaan tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Huomioon otetaan teon laatu ja vakavuus, oppilaan ikä ja kehitystaso, mahdollinen toistuvuus sekä oppilaan yksilöllinen tilanne ja tuen tarve.
- Toimenpiteen tulee olla oikeassa suhteessa tekoon ja tavoiteltuun päämäärään. Käytetään vähiten oppilaan oikeuksia rajoittavaa keinoa, jolla tavoite voidaan saavuttaa.
- Oppilaita kohdellaan yhdenvertaisesti ja johdonmukaisesti. Samanlaisista teoista määrätään lähtökohtaisesti samanlainen seuraamus, mutta tapauskohtaiset olosuhteet otetaan huomioon. Yhdestä teosta voidaan määrätä vain yksi kasvatuksellinen tai kurinpidollinen seuraamus. Tämä ei estä laissa säädettyjen turvaamistoimien käyttämistä.
- Turvaamistoimi ei ole rangaistus. Sitä voidaan käyttää turvallisuuden ja opetuksen esteettömän sujumisen varmistamiseksi yhdessä kasvatuksellisen tai kurinpidollisen toimen kanssa tai erillään siitä.
- Ennen kasvatuksellisen tai kurinpidollisen toimen määräämistä selvitetään tapahtunut ja varataan oppilaalle mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä. Kuulemista ja muita menettelyjä koskevia lakisääteisiä vaatimuksia noudatetaan toimenpiteen edellyttämällä tavalla.
- Kurinpitokeinoja ei käytetä häpäisevällä, loukkaavalla, kostavalla tai nöyryyttävällä tavalla.
- Oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen sekä opiskeluhuollon tarve arvioidaan tarvittaessa myös kurinpitoprosessin yhteydessä.

5 Laissa säädetyt keinot

Kasvatukselliset toimet	Kurinpitotoimet	Turvaamistoimet
• Kasvatuskeskustelu (35 a §) • Siivousvelvoite (35 §)	• Tekemättä jääneiden kotitehtävien tekeminen työpäivän päätyttyä (36 §) • Jälki-istunto (36 §) • Kirjallinen varoitus (36 §) • Määräaikainen erottaminen (36 §)	• Oppilaan määrääminen poistumaan (36 b §) • Oppilaan poistaminen luokasta tai muusta opetustilasta (36 b §) • Opetukseen osallistumisen epääminen (36 c §) • Esineiden ja aineiden haltuunotto (36 d §) • Tavaroiden tarkastaminen (36 e §)

Pykäläviittaukset: perusopetuslaki (628/1998).

Kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käytön edellytykset, toimivaltaiset henkilöt sekä niihin liittyvät menettelytavat kuvataan tarkemmin tämän suunnitelman seuraavissa luvuissa.

6 Kasvatukselliset toimet

6.1 Kasvatuskeskustelu

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen laissa säädetty kasvatuksellinen keino puuttua opetuksen häiritsemiseen, koulun järjestyksen rikkomiseen, vilpilliseen menettelyyn sekä muiden oppilaiden tai koulun henkilökunnan epäkunnioittavaan tai ihmisarvoa loukkaavaan kohteluun. Keskustelun tavoitteena on auttaa oppilasta ymmärtämään toimintansa vaikutuksia, ottamaan vastuuta käyttäytymisestään ja löytämään rakentavia toimintatapoja.

- Kasvatuskeskusteluun määrää opettaja tai rehtori.
- Keskustelu järjestetään mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen. Se voi kestää yhteensä enintään kaksi tuntia ja se voidaan järjestää yhdessä tai useammassa osassa koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella.
- Keskustelussa yksilöidään siihen johtanut teko tai laiminlyönti yhdessä oppilaan kanssa. Oppilaalle annetaan mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä, ja tarvittaessa selvitetään käyttäytymisen syitä, seurauksia ja tuen tarvetta.
- Kasvatuskeskustelusta ilmoitetaan oppilaan huoltajille. Huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua keskusteluun tai sen osaan, jos se katsotaan tarpeelliseksi.
- Kasvatuskeskustelu kirjataan Wilman kasvatuskeskustelulomakkeelle.

6.2 Siivousvelvoite

Jos oppilas on tahallaan tai huolimattomuuttaan liannut tai saattanut epäjärjestykseen koulun omaisuutta tai tilaa, opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai järjestämään aiheuttamansa jäljen, mikäli tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä.

- Tehtävä suoritetaan valvotusti, eikä se saa olla oppilaan ikä ja kehitystaso huomioon ottaen vaarallinen tai raskas.
- Siivousvelvoite voi kestää enintään kaksi tuntia, eikä oppilas saa sen vuoksi jäädä pois opetuksesta.
- Jos tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella, siitä ilmoitetaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.
- Tehtävän suorittaminen otetaan huomioon, jos samasta teosta harkitaan kurinpitotoimea.
- Vahingonkorvausvastuu ja siivousvelvoite ovat eri asioita. Vahingonkorvausta ei käytetä rangaistuksena. Aiheutuneista vahingoista ilmoitetaan huoltajalle.
- Siivousvelvoite ja siihen liittyvät tarvittavat huoltajayhteydet kirjataan Wilmaan.

7 Kurinpitokeinot

7.1 Tekemättä jääneiden kotitehtävien tekeminen (POL 36 §)

Jos oppilas on laiminlyönyt kotitehtävänsä, opettaja tai rehtori voi määrätä oppilaan tekemään tekemättä jääneet tehtävät työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena. Ennen määräämistä selvitetään tarvittaessa laiminlyönnin syyt ja oppilaan mahdollinen tuen tarve. Toimenpide kirjataan ja siitä ilmoitetaan huoltajalle.

7.2 Jälki-istunto (POL 36 §)

- Jälki-istuntoon määrää opettaja tai rehtori.
- Ennen määräämistä teko tai laiminlyönti yksilöidään, oppilasta kuullaan ja hankitaan muu tarpeellinen selvitys.
- Jälki-istunto voi kestää enintään kaksi tuntia.
- Jälki-istunnossa voidaan teettää kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja harjoituksia, joiden tulee olla kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia, oikeassa suhteessa tekoon tai laiminlyöntiin sekä oppilaan ikään ja kehitystasoon sopivia. Oppilas voidaan myös velvoittaa istumaan hiljaa jälki-istunnon ajan.
- Jälki-istunto ei saa estää oppilasta osallistumasta opetussuunnitelman tai muun koulun toimintaa koskevan suunnitelman mukaiseen opetukseen.
- Toimenpide kirjataan ja siitä ilmoitetaan huoltajalle.

7.3 Kirjallinen varoitus (POL 36 § ja 36 a §)

- Kirjallisesta varoituksesta päättää Lohjan kaupungin peruskouluissa rehtori hallintosäännön mukaisesti.
- Ennen päätöstä teko tai laiminlyönti yksilöidään, oppilasta kuullaan ja hankitaan muu tarpeellinen selvitys.
- Huoltajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi.
- Kirjallisesta varoituksesta tehdään hallintopäätös, joka annetaan tiedoksi muutoksenhakuohjeineen.
- Tarvittaessa arvioidaan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tuen, opiskeluhuollon palvelujen sekä lastensuojeluilmoituksen tarve.

7.4 Määräaikainen erottaminen (POL 36 § ja 36 a §)

- Määräaikaisesta erottamisesta päättää Lohjan kaupungin sivistyslautakunnan asianomainen suomen- tai ruotsinkielinen jaosto rehtorin esityksestä.
- Määräaikainen erottaminen voi tulla kyseeseen, jos rikkomus on vakava tai oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan. Erottaminen voi kestää enintään kolme kuukautta.

- Ennen päätöstä teko tai laiminlyönti yksilöidään, oppilasta kuullaan, huoltajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi ja hankitaan muu tarpeellinen selvitys.
- Asian käsittelyssä huolehditaan lastensuojelulain mukaisesta sosiaalihuollon edustuksesta.
- Määräaikaisesta erottamisesta tehdään hallintopäätös, joka annetaan tiedoksi muutoksenhakuohjeineen. Päätöksen täytäntöönpanossa noudatetaan laissa säädettyjä edellytyksiä.
- Opetus järjestetään siten, ettei oppilas jää jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Oppilaalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma opetuksen toteuttamisesta ja oppimisen seurannasta. Oppilaalle ja huoltajalle varataan mahdollisuus osallistua suunnitelman laatimiseen.
- Oppilaalle järjestetään tarvittava oppimisen ja koulunkäynnin tuki sekä opiskeluhuollon palvelut erottamisen aikana ja opetukseen paluun yhteydessä.

8 Turvaamistoimet

8.1 Oppilaan määrääminen poistumaan ja poistaminen (POL 36 b § ja 36 h §)

- Opettaja tai rehtori voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta opetustilasta taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta.
- Oppilaalle järjestetään tarvittava opiskeluhuolto ja riittävä valvonta. Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa poistumismääräyksen jälkeen.
- Jos oppilas ei noudata poistumismääräystä, opettajalla ja rehtorilla on oikeus poistaa hänet laissa säädetyin edellytyksin. Sama koskee oppilaan poistamista koulun alueelta opetuksen epäämisen jälkeen, jos oppilas ei poistu saatuaan tiedon epäämisestä.
- Jos oppilas tekee vastarintaa, poistamisessa voidaan käyttää vain välttämättömiä ja puolustettavia voimakeinoja. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.
- Voimakeinojen käytöstä tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. Lohjalla käytetään tähän WPro-ilmoitusta, mikäli se täyttää kirjalliselle selvitykselle asetetut vaatimukset.
- Poistumismääräys ja poistaminen kirjataan, ja niistä ilmoitetaan huoltajalle.

8.2 Opetukseen osallistumisen epääminen (POL 36 a §, 36 c § ja 36 h §)

- Opetukseen osallistumisen epäämisestä päättää rehtori.
- Oppilaan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos oppilaan väkivaltainen tai uhkaava käyttäytyminen vaarantaa muiden turvallisuuden tai hänen häiritsevä käyttäytymisensä vaikeuttaa opetusta tai siihen liittyvää toimintaa kohtuuttomasti.
- Epääminen voi koskea myös seuraavaa työpäivää, jos lain mukaiset edellytykset täyttyvät ja opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa oppilaan turvallisen opetukseen paluun suunnitteluun sekä opiskeluhuollon palvelujen ja muun tuen järjestämiseen.
- Oppilasta ei saa jättää ilman valvontaa. Rehtori huolehtii turvallisista järjestelyistä ja tarvittavasta valvonnasta.
- Huoltajalle ilmoitetaan viipymättä. Tarvittaessa ilmoitetaan myös koulun sijaintikunnan sosiaalihuollosta vastaavalle viranomaiselle. Lastensuojeluilmoitus tehdään, jos sen lakisääteiset edellytykset täyttyvät.
- Oppilaalle järjestetään epäämisen aikana mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

- Oppilaalle järjestetään muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opetukseen palatessa. Opetukseen palaamisen tukemiseksi laaditaan suunnitelma, jossa sovitaan tarvittavista järjestelyistä, vastuista ja yhteydenpidosta.
- Opetuksen epääminen kirjataan Wilmaan tai muuhun opetuksen järjestäjän osoittamaan järjestelmään.

8.3 Esineiden ja aineiden haltuunotto (POL 36 d §, 36 f § ja 36 g §)

Rehtorilla tai koulun opettajalla on oikeus ottaa oppilaalta haltuun perusopetuslain 29 §ä tarkoitettu kielletty esine tai aine sekä esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Oppilasta kehotetaan ensisijaisesti luovuttamaan esine tai aine vapaaehtoisesti.

- Haltuunotto toteutetaan turvallisesti ja hienotunteisesti. Siitä ilmoitetaan huoltajalle mahdollisimman pian ja toimenpide kirjataan.
- Häirintään käytetty esine tai aine palautetaan oppilaalle oppitunnin tai koulun tilaisuuden päätyttyä. Jos häirinnän jatkuminen on todennäköistä, palautus voidaan tehdä viimeistään työpäivän päättyessä.
- Tupakka- ja nikotiinituotteet sekä muut perusopetuslaissa tarkoitetut kielletyt esineet ja aineet voidaan ottaa haltuun lain mukaisesti. Haltuunotto-oikeus ei kuitenkaan sellaisenaan oikeuta oppilaan tavaroiden tarkastamiseen.
- Kielletyt esineet ja aineet luovutetaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle mahdollisimman pian, jollei niitä lain mukaan tule luovuttaa poliisille tai muulle viranomaiselle.
- Haltuun otetut huumausaineet, ampuma-aseet, aseen osat, patruunat, ammukset, kaasusumuttimet ja räjähteet luovutetaan poliisille välittömästi.
- Ennen luovuttamista esineet ja aineet säilytetään huolellisesti ja turvallisesti, esimerkiksi lukitussa tilassa.
- Jos huoltaja ei nouda hänelle luovutettavaa esinettä tai ainetta kolmen kuukauden kuluessa haltuunottoa koskevasta ilmoituksesta, se voidaan hävittää todisteellisesti. Luovuttaminen ja hävittäminen kirjataan.
- Jos haltuunotossa joudutaan käyttämään laissa sallittuja voimakeinoja, niistä tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.

8.4 Tavaroiden tarkastaminen (POL 36 e § ja 36 f §)

Rehtorilla tai opettajalla on oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, hänen hallinnassaan olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa sellaisen kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta. Tarkastaminen edellyttää, että esineen tai aineen hallussapito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy luovuttamasta sitä tai ei luotettavasti osoita, ettei sitä ole hänen hallussaan.

- Oppilaalle ilmoitetaan tarkastuksen syy ennen tarkastusta.
- Tarkastajan tulee olla oppilaan kanssa samaa sukupuolta, ja tarkastuksessa tulee olla läsnä toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva.
- Oppilaan pyynnöstä tarkastuksessa on läsnä hänen valitsemansa koulun henkilökuntaan kuuluva henkilö, jos tämä on saapuvilla.
- Tarkastuksen suorittamistapaa koskevista vaatimuksista voidaan poiketa vain, jos se on asian kiireellinen luonne huomioon ottaen turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä.
- Tarkastus toteutetaan turvallisesti ja hienotunteisesti. Oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen ei saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä turvallisuuden varmistamiseksi.
- Tarkastuksesta ilmoitetaan huoltajalle mahdollisimman pian ja se kirjataan.

9 Tyypilliset tilanteet ja ensisijaiset toimintalinjat

Toimintajärjestys on kaikissa tilanteissa sama: turvaa tilanne, selvitä tapahtunut ja kuule oppilasta, arvioi tuen tarve, valitse lainmukainen ja oikeasuhtainen keino sekä huolehdi huoltajayhteydestä, kirjaamisesta ja seurannasta. Alla olevat esimerkit eivät korvaa lukujen 6–8 tarkempia edellytyksiä.

Tilanne	Ensitoimet	Mahdollinen lainmukainen keino	Toimivaltainen henkilö	Kirjaaminen ja jatkotoimet
Kotitehtävät / työvälineet	Selvitä syy, keskustele ja tarjoa tarvittaessa tukea.	Tekemättä jääneiden kotitehtävien tekeminen työpäivän jälkeen; toistuvassa tilanteessa kasvatuskeskustelu tai muu lainmukainen keino tapauskohtaisesti.	Opettaja / rehtori	Huoltajayhteys ja kirjaaminen käytetyn keinon mukaan.
Myöhästymiset ja luvattomat poissaolot	Selvitä syy ja toimi Lohjan poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti.	Kasvatuskeskustelu tai muu lainmukainen keino, jos sen edellytykset täyttyvät.	Opettaja / rehtori	Poissaolojen seuranta, huoltajayhteistyö ja tarvittava tuki.
Vilppi	Selvitä tapahtuma ja kuule oppilasta.	Kasvatuskeskustelu; vakavuuden ja toistuvuuden mukaan kurinpitokeino.	Opettaja / rehtori	Arviointiin liittyvät seuraamukset määräytyvät erikseen arviointisäännöstön mukaan.

Puhelin / mobiililaite	Noudata järjestyssääntöjä. Ohjaa laittamaan laite pois tai määrättyyn säilytyspaikkaan.	Tarvittaessa kasvatuskeskustelu tai muu lainmukainen keino; häiritsevä laite voidaan ottaa haltuun lain edellytysten täyttyessä.	Opettaja / rehtori	Haltuunotto kirjataan ja laitteen lainmuakinen palauttaminen.
Opetuksen häiritseminen	Pedagoginen ohjaus, keskustelu, tarvittaessa kasvatuskeskustelu.	Jälki-istunto; tarvittaessa poistumismääräys tai opetuksen epääminen lain edellytyksin.	Opettaja / rehtori; muu henkilöstö ohjaa ja ilmoittaa	Tapauskohtainen harkinta, selvittely ja tuen arviointi.
Omaisuuden vahingoittaminen / sotkeminen	Selvitä tapahtuma ja vastuu.	Siivousvelvoite; kasvatuskeskustelu tai kurinpitokeino. Vahingonkorvaus käsitellään erillisenä asiana.	Opettaja / rehtori	Vahingonkorvausta ei käytetä rangaistuksena.
Päihteet, nikotiinituotteet, vaaralliset esineet	Turvaa tilanne ja ota tarvittaessa yhteys rehtoriin; arvioi viranomais- ja lastensuojelutarve.	Haltuunotto; vaarallista esinettä koskeva tarkastus lain edellytyksin; lisäksi mahdollinen kasvtuskeskustelu tai kurinpitokeino.	Opettaja / rehtori	Huoltajalle ilmoittaminen, kirjaaminen ja lainmukainen luovutus.
Väkivalta, kiusaaminen, häirintä tai syrjintä	Turvaa ensin. Toimi Lohjan erillisen kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastaisen suunnitelman mukaan.	Tarvittaessa tämän suunnitelman mukainen turvaamistoimi sekä kasvatuksellinen tai kurinpidollinen keino.	Opettaja / rehtori; muu henkilöstö turvaa ja ilmoittaa.	Selvittäminen, tuki, huoltajailmoitukset, viranomaisyhteistyö ja jälkiseuranta erillisen suunnitelman mukaan.

10 Menettelytavat ja kirjaaminen

Yhteinen toimintatapa on selvittää tapahtumat ja sovellettavan keinon edellytykset ennen ratkaisua. Kiireellisessä turvallisuustilanteessa turvaamistoimi toteutetaan viipymättä lain edellyttämällä tavalla. Vastuu menettelyn lainmukaisuudesta on toimenpiteeseen toimivaltaisella opettajalla, rehtorilla tai toimielimellä.

- Ennen jälki-istunnon määräämistä, kirjallisen varoituksen antamista tai määräaikaista erottamista teko tai laiminlyönti yksilöidään, oppilasta kuullaan ja hankitaan muu tarpeellinen selvitys. Muiden toimien osalta noudatetaan niitä koskevia menettelysäännöksiä.
- Kirjallista varoitusta tai määräaikaista erottamista koskevassa asiassa huoltajalle varataan tilaisuus tulla kuulluksi.
- Kirjallisesta varoituksesta ja määräaikaisesta erottamisesta tehdään hallintopäätös muutoksenhakuohjeineen. Muut laissa kirjaamista edellyttävät toimet kirjataan Wilmaan tai muuhun kaupungin osoittamaan järjestelmään. Koulukohtaisessa täsmennyksessä nimetään käytettävät kirjaamispaikat.
- Toimenpiteistä ilmoitetaan huoltajalle lain edellyttämällä tavalla. Ilmoittamisesta vastaa toimenpiteen määrännyt henkilö tai koulussa erikseen sovitun työnjaon mukainen vastuuhenkilö.
- Voimakeinojen käytöstä tehdään kirjallinen selvitys opetuksen järjestäjälle. Lohjalla käytetään WPro-ilmoitusta, jonka tulee sisältää lain edellyttämän selvityksen kannalta tarpeelliset tiedot.
- Salassa pidettäviä tietoja käsitellään vain tehtävän hoitamisen edellyttämässä laajuudessa ja tietojen luovuttamisessa noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä.
- Tilanteen jälkeen arvioidaan tarvittava oppimisen ja koulunkäynnin tuki, opiskeluhuollon palvelut ja mahdollinen viranomaisyhteistyö. Rehtori huolehtii siitä, että pitkittyneissä tai vakavissa tilanteissa sovitaan jatkotoimista ja niiden seurannasta.

11 Suhde kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastaiseen suunnitelmaan

Lohjan kaupungin kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen suunnitelma ohjaa tilanteiden ehkäisyä, tietoon tulleisiin tilanteisiin puuttumista ja niiden selvittämistä, turvallisuuden varmistamista, oppilaiden tukemista, huoltajille ilmoittamista, viranomaisyhteistyötä ja jälkiseurantaa.

Suunnitelman liitteinä ovat henkilöstön toimintaohje käytännön tilanteisiin sekä koulukohtainen täydennys, jossa täsmennetään koulun omat vastuut ja järjestelyt.

Tämä suunnitelma puolestaan määrittää, mitä perusopetuslain mukaisia kasvatuksellisia toimia, kurinpitokeinoja ja turvaamistoimia voidaan käyttää, kenellä on toimivalta ja miten menettely toteutetaan.

Suunnitelmia sovelletaan rinnakkain. Kiusaamis-, häirintä-, syrjintä- tai väkivaltatilanteen selvittäminen, oppilaiden tukeminen ja tilanteen seuranta eivät korvaudu mahdollisella kasvatuksellisella tai kurinpidollisella toimella.

12 Henkilöstön perehdytys, tiedottaminen ja yhteistyö

- Rehtori huolehtii siitä, että henkilöstö tuntee tämän suunnitelman, koulun järjestyssäännöt sekä omaan tehtäväänsä kuuluvat toimivaltuudet ja kirjaamiskäytännöt.
- Suunnitelma käsitellään henkilöstön kanssa lukuvuoden alussa ja osana uusien työntekijöiden perehdytystä. Koulussa sovitaan myös, mistä ajantasaiset ohjeet ja lomakkeet löytyvät.
- Oppilaille kerrotaan ikätasoisesti koulun toimintatavoista ja huoltajille tiedotetaan keskeisistä käytännöistä osana kodin ja koulun yhteistyötä. Suunnitelma pidetään henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien saatavilla.
- Tarvittaessa tehdään yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen, hyvinvointialueen sosiaalipalvelujen, lastensuojelun, nuorisotyön, poliisin ja muiden tarkoituksenmukaisten toimijoiden kanssa. Yhteistyössä noudatetaan salassapitoa ja tietojen luovuttamista koskevia säännöksiä.

13 Seuranta ja arviointi

Koulu arvioi lukuvuosittain, miten suunnitelman mukaiset menettelyt toimivat käytännössä. Arvioinnissa hyödynnetään koottua tietoa siten, ettei yksittäisten oppilaiden salassa pidettäviä tietoja käsitellä yhteisöllisessä arvioinnissa.

- Tarkastellaan käytettyjen kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien määriä, niiden kehitystä sekä mahdollisia toistuvia tilanteita.
- Arvioidaan yhdenvertaisuuden, toimivaltuuksien, kuulemisen, kirjaamisen ja huoltajille ilmoittamisen toteutumista.
- Tunnistetaan mahdolliset muutostarpeet koulun toimintatavoissa ja henkilöstön perehdytyksessä.
- Oppilaiden, huoltajien ja henkilöstön näkemyksiä voidaan hyödyntää suunnitelman toimivuuden ja kehittämistarpeiden arvioinnissa.
- Koulukohtainen yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä voi käsitellä turvallisuuteen ja työrauhaan liittyviä yleisiä havaintoja ja kehittämistarpeita, mutta ei yksittäisten oppilaiden kurinpitoasioita.
- Rehtori vastaa koulukohtaisen seurannan toteutumisesta. Opetuksen järjestäjä seuraa perusopetuslain 36 i § mukaisesti kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien käyttöä ja niiden kehittymistä sekä arvioi koottujen havaintojen perusteella yhteisten toimintatapojen toimivuutta ja suunnitelman päivitystarpeita.

14 Koulukohtainen täsmennys

Lohjan kaupungin yhteinen suunnitelma koskee kaikkia kaupungin peruskouluja. Tämän koulukohtaisen täsmennyksen tarkoituksena on auttaa kouluja sopimaan käytännön järjestelyistä ja selkeyttämään vastuita niin, että henkilöstö tietää, miten toimia esimerkiksi oppilaan poistamis-, opetuksen epäämis- ja esineiden haltuunottotilanteissa.

Täsmennys täydentää yhteistä suunnitelmaa eikä sillä voida laajentaa laissa säädettyjä toimivaltuuksia tai ottaa käyttöön omia kurinpitokeinoja tai rangaistuksia.

Täsmennettävä asia	Koulun käytäntö
Rehtori, varahenkilö ja keskeiset vastuuhenkilöt	
Kirjaamispaikat, käytettävät Wilma-lomakkeet ja WPro-ilmoitukset	
Jälki-istunnon käytännön järjestäminen ja valvonta	
Oppilaan valvonta, huoltajayhteydet ja opetukseen paluun järjestelyt poistamis- ja epäämistilanteissa	
Haltuun otettujen esineiden turvallinen säilytys ja palauttaminen ja luovutusvastuut	
Henkilöstön perehdytys ja uusien työntekijöiden ohjeistus	
Oppilaille ja huoltajille tiedottaminen sekä suunnitelmien ja ohjeiden sijainti	
Vuosittaisen seurannan ja arvioinnin toteuttaminen	

15 Hyväksyminen ja päivittäminen

Lohjan kaupungin sivistyslautakunta hyväksyy tämän suunnitelman osana kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmakokonaisuutta. Suunnitelman valmistelussa ja päivittämisessä otetaan soveltuvalla tavalla huomioon henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien näkökulmat.

Suunnitelman ajantasaisuutta arvioidaan lukuvuosittain, ja sitä päivitetään tarvittaessa esimerkiksi lainsäädännön, valtakunnallisten ohjeiden tai paikallisten toimintatapojen muuttuessa.

Lähteet ja liittyvät asiakirjat

Perusopetuslaki 628/1998, erityisesti 29 § ja 35–36 i §.

Hallintolaki 434/2003, erityisesti 6 §.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 muutoksineen.

Opetushallitus: Perusopetuksen kasvatuksellisten toimien, kurinpitokeinojen ja turvaamistoimien suunnitelma (2026), www.oph.fi

Lohjan kaupungin perusopetuksen kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan vastainen suunnitelma 2026.

Lohjan kaupungin koulujen järjestyssäännöt ja mobiililaitteita koskevat määräykset.